

SZENTENDRE ÚJ KÖZTEMETŐ

Sírkert, ravatalozó és kiszolgáló létesítmények kialakítása

ZÁRÓJELENTÉS

2008. február

ZÁRÓJELENTÉS

SZENTENDRE ÚJ KÖZTEMETŐ

Sírkert, ravatalozó és kiszolgáló létesítmények kialakítása tárgyában kiírt nyílt tervpályázati eljárásban a Bíráló Bizottság munkájáról, valamint a tervpályázat eredményéről

1.A tervpályázat célja, tárgya

A Szentendre új köztemető címmel kiírt tervpályázat célja az volt, hogy a kiírásban megfogalmazott program és feladat megvalósításához megfelelő tervek készüljenek, mely alapján kiválasztható a feladat elvégzésére legalkalmasabb tervező, tervezői csoport.

A pályázók feladata olyan javaslat kidolgozása volt, amely a jogszabályi előírások figyelembe vételével a tervezési programban megadott kertépítészeti, építészeti elemeket úgy helyezi el a tervezési területen belül, hogy az egyidejűleg tájba illő, egyszerű, de méltó temetkezési helyé váljon. Cél volt, hogy figyelembe vegye a kedvezőtlen talajadottságot, törekedjen újszerű temetkezési módokra és technikákra úgy, hogy ezen adottsággal számolva a sírhelyek kialakítása a lehető leggazdaságosabb legyen.

2. A lebonyolítás rövid ismertetése

Jelen nyílt tervpályázati eljárás 2007. november 22.-én került meghirdetésre. A kiírással kapcsolatosan a felhívásban megjelölt határidőig, 2007. december 12.-ig kérdés nem érkezett. A pályázók kidolgozták műveiket, majd a 2008. február 4.-i határidőig postai úton megküldték Szentendre Város Polgármesteri Hivatala részére.

A pályázatra az előírt határidőre összesen 22 db pályamű érkezett be. A pályázatok bontására 2008. február 13-án került sor. A Bíráló Bizottság megállapította, hogy egy pályázat nem felel meg a kiírásnak, tekintettel arra, hogy pályázó nem tartotta be a kiírásban előírt tartalmi és formai előírásokat (összesen két tervlapot – nem felragasztott formában - és műleírást adott be), ezért a 22. bírálati sorszámú pályaművet a pályázati csomagok bontása során kizárta. A többi beérkezett pályázat megfelelt a kiírásban megadott tartalmi és formai előírásoknak és így azok érdemben elbírálhatók voltak.

A bírálati munkára 2008. február 13. és 25. között került sor. A bírálati munka részben egyénileg, részben együttes ülések keretében (2008. február 20., 21., 24. és 25.) folyt. A bírálati munka eredményeként a Bíráló Bizottság a pályaművek áttanulmányozása és értékelése alapján megfogalmazta a tervezési feladattal kapcsolatos általános javaslatait és ajánlásait, ill. elkészítette az egyes pályaművek részletes értékelését.

3. A beérkezett pályaművek száma és állapota

Az kiírásban rögzített beadási határidőig összesen 22 db pályamű került feladásra (a kiírás szerint) ajánlott postai küldeményként. A beérkezett pályaműveket tartalmazó csomagok sértetlenek, zártak voltak. Mindegyik lezárt formában tartalmazta a kiíráshoz mellékelt, „Polgármesteri Hivatal”jelzéses A/4 formátumú borítékot és a benyújtott pályaműveket. A Bíráló Bizottság megállapította, hogy egy kivétellel valamennyi beérkezett pályázat megfelel a kiírásban megadott tartalmi és formai előírásoknak és így azok érdemben elbírálhatók. A 22. bírálati sorszámú pályaművet tartalmi és formai hiányosságára tekintettel a bírálatból kizárta.

4. A tervpályázati kiírás szerinti előírások betartása, a pályaművek értékelésének szempontjai

A Bíráló Bizottság megállapította, hogy a kizárásra került 22. bírálati sorszámú pályamű kivételével a benyújtott pályaművek tartalmazzák azokat a tervlapokat és mellékleteket, amelyek a kiírásban szerepeltek. A jogszabályban, valamint a kiírásban előírt titkossági követelményeket valamennyi pályázó betartotta. A Bíráló Bizottság külön jegyzőkönyvet készített, valamennyi pályamű bírálatáról, a díjazásról, kiírónak történő döntési javaslatáról és a díjazásban részesített pályaműveket tartalmazó borítékok bontásáról.

A Bírálati munka során a Bíráló Bizottság az alábbi szempontokat vette alapul:

- A ravatalozó épületének a kor építészeti szellemének megfelelő, megjelenésében időtálló, a kegyeleti szertartások méltó lebonyolításához illő építészeti kialakítása
- A ravatalozó épületének gazdaságos, megújuló, környezetbarát energiákat hasznosító üzemeltethetősége
- A talajviszonyokat figyelembe vevő és ezzel együtt gazdaságosan kivitelezhető sírkert (parcella) kialakítás
- A sírkert, és az építmények magas színvonalon megoldott tájba illesztése
- A kegyeleti, zöldfelületi és üzemeltetési szempontok összehangolt érvényesítése
- A területi adottságokat jól hasznosító térszerkezet
- Színvonalas kertépítészeti megoldások és anyaghasználat
- Szakszerű, racionálisan fenntartható növényalkalmazás
- Reális ütemezhetőség

A bírálati munkára 2008. február 13. és 25. között került sor. A bírálati munka eredményeként a Bíráló Bizottság a pályaművek áttanulmányozása és értékelése alapján megfogalmazta a tervezési feladattal kapcsolatos általános javaslatait és ajánlásait, ill. elkészítette az egyes pályaművek részletes értékelését.

5. A tervpályázat eredményeinek összefoglaló, általános értékelése

A Bíráló Bizottság a pályaművek áttanulmányozása és az azokról folytatott vita és értékelés alapján megállapította, hogy a pályázat eredményes volt, mind a beérkezett pályaművek számát, mind azok színvonalát, kidolgozottságát és érdemi javaslatait illetően. Olyan tervek érkeztek be, amelyek jó alapul szolgálnak a továbbtervezés szempontjainak végleges

kialakításához és a tervezési munkához. A pályaművekben bemutatott megoldások, tervi javaslatok elemzése és a bírálati munka keretében folyt viták eredményeként a tervezési programban megadott kertépítészeti, építészeti elemek elhelyezéséhez, tájba illesztéséhez az alábbi általános megállapítások és javaslatok, ajánlások tehetők:

A Kőhegy oldalában elterülő – közel 20 hektáros – kopár területre olyan koncepciót megfogalmazni, amely alapján a kiírásnak megfelelő, tájhoz igazodó, kiváló építészeti minőséget bizonyító és egyben gazdaságosan és jól működtethető temetőkert jöhet létre nehéz és igen összetett feladat. További nehézséget jelentett az első ütem 2,5 hektáros területének oly módon való kialakítása, hogy az önálló egységként is teljes értékű temető lehessen, és ugyanakkor az egész program ütemes megvalósítása során, az egyre bővülő temető mindenkor egységes képet mutasson. Általánosságban megállapítható, hogy olyan pályamunka, amely teljes mértékben és egyenlően magas színvonalon, minden kiírási pontnak - a megadott bírálati szempontok értékelése alapján – hiánytalanul megfelelt volna, nem érkezett. Ugyanakkor számos értékes, sokoldalúan kidolgozott, különböző felfogású megoldást tartalmazó pályaművet értékelhettünk.

A megvalósítandó temetőkert alapjául a Bíráló Bizottság (továbbiakban: BB) meggyőződése szerint az a pályamunka a legalkalmasabb, amely újszerűen egyedi, kimagasló építészeti minőséget és a táj karakterét megőrző, abba harmonikusan illeszkedő tájépítészeti megoldást ad. A BB a továbbiakban azokat a terveket emelte ki, amelyeket egy-egy kifogásolható megoldás miatt kritikai megjegyzéssel ugyan, de nagyon értékesnek ítélt.

Több pályamunkában megfogalmazásra került a koncepció filozófiai alapja, de csak kevesen tudták azt a tervben is érvényre juttatni. A BB azokat értékelte kiemelkedő színvonalúnak, ahol a leírt elvek, gondolatok visszatükröződtek a beadott munkarészekben (pl. 7., 9. sz. pályaművek). A napjához kapcsolódó tájoltási törekvés alapján például nem sikerült a terepviszonyokból adódó lehetőségek kihasználása (13.). A teljes területre adott megoldások között hagyományosan szabályos, mértani elrendezés éppúgy megtalálható volt, mint az oldottabb parktemető jelleg (pl. 3. pályamű II-III. üteme). A merevebb kiosztású parcellarendek inkább sík területen alkalmazhatóak (pl. 5., 8., 16., 17.). A BB a területi ill. terepadottságokhoz illeszkedő elrendezést tartotta jónak (pl. 21., 4.,).

Nagyra értékelte a BB azokat a javaslatokat, ahol a terepalakítás, támfalak kialakítása, a terepadottságok kihasználásán túl az előnytelen talajadottságot ellensúlyozó temetőkezést tesz lehetővé, pl. koporsó és urnafülkék elhelyezése (pl. 7.), vagy a feltöltés által lehetővé váló kézi sírásás (pl. 15., 10.).

A növényalkalmazási javaslatok is változó színvonalon kerültek kidolgozásra. Több terven gondoltak jelző, tájékozódást segítő, kegyeleti parkba illő, harmóniát, szépséget közvetítő növények ültetésére (pl. 3.); akár egyes temetőrészek jellemző növényeiről való elnevezésére (7.) A fasorok tervezésénél kifogásolta a BB a hegy-völgy irányban, mechanikus rendszerben, szabályosan felfutó megoldást, amely idegen és zavaró a tájban (pl. 17.).

Az ütemezési kényszer adta lehetőség és feladat egyben a temető első ütemen kívüli részeinek előfásítása és átmeneti hasznosítása. A BB nagyra értékelte azokat a javaslatokat, ahol a tervezési terület karakterét meghatározó nyílt mező egy részét a temetőkert szerkezetébe illesztették, így biztosítva - már az első ütem működése alatt – a terület nagy részének bevonását a temető egészébe. Ez a megoldás nem igényel túlzott beavatkozást ill. anyagi ráfordítást annak érdekében, hogy kezdettől fogva a teljes területet célszerűen használni lehessen és a további ütemek igény szerint, fokozatosan épülhessenek ki (2., 4., 15.).

A szóróparcellákra adott javaslatok közül a BB azokat értékelte kiemelkedően jónak, ahol kellően meghitt és ünnepélyes szertartásra nyílik lehetőség. Több tervben is található e célra a víz változatos formában történő, nemegyszer érdekes és újszerű alkalmazása (pl. 16.), de akadt, ahol kegyeleti szempontból a technikai megoldás nem kielégítő (pl. 5.). Szép megoldás a szóróparcella hársfaligetbe helyezése (pl. 10.).

A gazdaságos üzemeltetés szempontjait vették figyelembe azon pályaművek, ahol pl. a sírok közötti gyepfelületet a gépi nyírás igényeinek megfelelően alakították ki (pl. 4.), vagy ezt szolgálja a feltöltésben a kézi sírásás biztosítása is (pl. 15.), illetve a gépi sírásás igényeit figyelembe vevő útvezetés (10.). Több munkában javasoltak zöldtetőt, amit a kiszolgáló épületeknél jónak (pl. 3.), de a ravatalozónál kedvezőtlennek ítéltünk (pl. 1., 6.). A nagy mennyiségű nyírott sövény fenntartási gondokat vet fel, ezért kifogásolható (pl. 3., 16.).

Több terv adott a berendezési tárgyak körében értékes, elegáns formavilágú javaslatot (pl. 14., 21.), de eklektikus, nem összeillő javaslatokat is találtunk (pl. 10.). A kerti világításra tett javaslatok közül jó megoldásnak tartottuk, ahol a fényforrások a talajszintbe süllyesztettek, így az egyes növények sajátos díszítőértékének kihangsúlyozására is alkalmasak.

Egyes vízal alkalmazások fenntartási gondokat vethetnek fel (pl. 5.). Több helyen ügyeltek a helyhez illő anyaghasználatra (pl. 1.), de előfordult túlzottan sokféle anyag alkalmazása is (pl. 19.) A legtöbb terv betartotta az előírás szerinti 30 méteres védősávot, amelyet többféle funkcióval ruháztak fel: ideiglenes parkoló, sétaút (pl. 17.)

A BB *építészeti szempontból* azokat a terveket tartotta kiválónak, ahol az épület(ek) összhangban volt(ak) a tájjal és a sírkerttel, és nem utolsó sorban, a műleírásban megfogalmazott ideológiai szándékkal. (pl. 7., 15., 21.)

A tájhoz különböző módon viszonyultak a tervezők. A legsikeresebbek azok voltak, akik az épületet, mintegy a táj részeként fogalmazták meg, épületük egy természeti képződményként, a táj szerves részeként jelent meg. (pl. 15., 21.) Volt terv, mely az épületet a kerítés részévé tette (pl. 7.) így biztosított egy nagyfokú semlegességet és „időtállóságot”. Mások, bár szabadonálló épületet terveztek, minimális építészeti eszközökkel biztosították a tájjal való összhangot. (pl. 2., 4., 9.) Nem tartotta a Bíráló Bizottság jónak azokat az épületeket (ravatalozót és kiszolgáló épületet), melyek a tájtól független, csak önmagukban értelmezhető (amennyiben ilyen egyáltalán van) zárt egységet képeztek. Még akkor sem, ha azok valamilyen esztétikai értéket is képviseltek.

A sírkert meghatározó eleme a ravatalozó és kiszolgáló épület, annak „kiinduló pontja”. Nagy számban voltak olyan tervek, ahol az épület és a sírkert stílusbeli különbséget mutatott. Ez adódhatott az „erős vízió” hiányából, de a tervezőtársak laza együttműködéséből is. Voltak klasszicizáló, épített sírkertek építészeti túlburjánzó ravatalozóval, de látható a pályázatok között „természetközeli” sírkert, csak önmagára összpontosító, túldimenzionált épülettel. A BB azokat a pályázatokat látta a legjobbnak, melyek a halál-temetés-temető alkotta fogalmi rendszerről egységes vízióval rendelkeztek, és az a temető bejáratától a sírig ugyanazon a hangon szóltak. (pl. 7., 9., 15., 21.)

Az ideológiai megfogalmazások természetesen a téma jellegéből adódóan sokfélék voltak. Ennek egyik oka, hogy a megválaszolendő kérdések bizonyos értelemben metafizikai jellegűek. A tervezésnél természetesen az is nehézséget okozott, hogy a terület olyan nagy,

hogy egy része csak cca. 100 év múlva kerül használatba. Ezért talán azok a tervek voltak a legjobbak - mivel a tervezetett temető vallásoktól független köztemető - melyek egyfajta természettel való azonosulást, parkszerűséget képzeltek el és így nem is „kényszerültek” arra, hogy a területre egy végleges – és csak abban az állapotában érzékelhető – struktúrát erőltessenek. (pl. 15., 21.)

A ravatalozók külső és belső formálása is sokszínű volt. Külső megformálásában a természeti képződményekkel analóg „sziklaszerű” épületektől az organikus és modernista épületeken át egészen a „falusi házig” minden megtalálható. Az épületek megjelenésükben a vidéki léptéktől a világvárosi léptékig terjedtek. Kevés volt az olyan terv, mely a vállalt karakterét mind kívül, mind pedig belül következetesen fejtette ki. A sok rutinszerű ravatalozó között voltak viszont olyanok, melyek a ravatalozó belső teréről is egyéni hangnemben szóltak. (pl.7., 9., 15., 21.)

Funkcionálisan azokat a terveket tartotta jónak a Bírálóbizottság, melyek egy, legfeljebb két épületben helyezték el mind a ravatalozót, mind pedig a kiszolgáló funkciókat, a kötött technológiát figyelembe véve.

6. Az egyes pályaművekről kialakított részletes szakmai bírálatok

1. bírálati sorszámú pályamű

A teljes területre vonatkozó koncepciója, hagyományos szerkezetű. A terepadottságokat karakteresen nem használja ki.

A korrekt környezetrendezési és beépítési javaslathoz jellegtelen építészeti megoldások társulnak. A megközelítés, a közlekedési rendszer megfelelő. Több bejáratot ad, ami üzemeltetési szempontból nem előnyös. Az építészeti formálás során a támfalszerűség és az épületszerűség között nem tudott dönteni, ez bizonytalan formákat eredményezett.

Az I. ütem önálló egységet képez az egészen belül. Növényalkalmazása korrekt a táji adottságokat figyelembe veszi. Az ökológiai gondolkodást jónak tartjuk, de a zöldtetők alkalmazása csak a gazdasági épületeken fogadható el. Ajánlható gondolatnak tartjuk az öko-temetkezést.

2. bírálati sorszámú pályamű

A terepalakulatból képzett absztrakt beépítési váz megfelelő alapot képez, de a kialakult utak között szokványos, hagyományos sírmezős kialakítás található. A területen végigfutó fő feltáró út vonalvezetését több ponton megtöri, ezzel oldja a monotonitását, de megoldása így is merev. Jó ötlet, hogy a keresztutak végére kriptákat helyez el, így minden útnak van végcélja, egyik út sem fut ki a semmibe. A parcellák kiosztását is szellősen, de rutinszerűen oldja meg. Jó megoldás a ravatalozótól folyamatosan kiszélesedő geometrikus kertrész az urnás parcellákkal, és a ravatalozóval átellenes oldalon a szóróparcellával. Már az elő ütemben korrekt megoldást kínál az összes temetési formára. A ligetes facsoportok a második és a harmadik ütemben előfásítási lehetőséget adnak. Részletesen foglalkozik a növényalkalmazással, a fogadótér mellett a tömeges *Betula* (nyírfa) alkalmazás célszerűsége megkérdőjelezhető.

Ehhez a beépítési struktúrához kapcsolódik a ravatalozó és kiszolgáló épületegyüttese, következetes anyaghasználattal és épületformálással. Az építészeti formálása a közelmúlt mintáit követi. Kissé mérnökien merev, de jó elrendezésű rendszert helyez el a területre. Az első ütemben áttekinthető fogadó tér jön létre. Jól elválasztja a vendégbejáratot és a kiszolgáló bejáratot. Közvetlenül a bejárat mellé helyezi el a vendégforgalmi kiszolgáló funkciókat és kissé távolabb külön épületben a ravatalozót és a hozzá kapcsolódó kiszolgáló tereket. A bejáratnál elhelyezett irodából jól átlátható az első ütem területe, illetve a bejáratról jól rá lehet látni a ravatalozó terére is, mely jó megoldás üzemeltetői szempontból.

3. bírálati sorszámú pályamű

Organikus és rutinszerű, alapvetően jó léptékű kertépítészeti beépítéshez az első ütemben más szemléletű, idegesebb megoldás társul, ami építészeti elemeiben kifejezetten bántó, ebbe a környezetbe nem illő megoldásokat tartalmaz.

Feleslegesen óriási épületeket tervez, nagyon merev és egymásnak teljesen ellentmondó tömegalakítással. Indokolatlan a háromszintes kialakítás. Az alaprajzok is nagyon esetlegesek. A teljes területre adott parktetető jellegű koncepció ellentmondást mutat az első ütem zsúfoltságával. Sajátos megoldás a jelzőnövények tömeges alkalmazása, bár a rálátási viszonyok miatt tájképi megjelenése túl karakteres lehet. Az urna elhelyezések formai kialakítása vitatható. Zöldfelületi rendszere átgondolt, növényalkalmazása jó, azonban fenntartási szempontból túlzottnak tartjuk a nyírt növényfal kialakítását. Zöldtető alkalmazása az üzemi épületeken ökológiai gondolkodásra utal.

4. bírálati sorszámú pályamű

A terv meghatározó gondolata a teljes területre kiterjedő emlékpark kialakítása. A tájba illesztett utak mentén feltáruló gyepes terület szép felvezetést ad a terület legmagasabb pontjára. Maga a monumentális fogadótér viszont ellentmond ennek terjengőségével és ridegségével. Itt aránytalan és idegen a központi vízmedence. Míg a felvezető főút egyik oldalát szabadon hagyja a másik oldalán biztosítja a további ütemek sírparcelláit. Az oldott növényalkalmazás lehetővé teszi a parcellák tájba illeszthető előfásítását. Az I. ütem gyep- és a vízfelület alkalmazását túlméretezettnek tartjuk, formavilága kiérleletlen. Az urnák elhelyezése a fedett urnafalakban racionális, a ravatalozóhoz vezető út menti családi urnaoszlopok egyedi hangulatot közvetítenek. Növényválasztéka szakszerű, a sírok közötti gyepfelület méretezését a gépi nyíráshoz igazítja.

A támfalkerítés szerű épület-elhelyezés funkcionálisan megfelelő, építészetében igényes, magas színvonalú kialakítást eredményez. Az épületet kísérő – az árkád részét képező- nagy, megalitokra emlékeztető falak viszont több helyen funkcionális szűköséget okoznak. Közlekedési rendszere, halott útja – látogató útja nem teljesen kiérlelt, több helyen szűkös.

5. bírálati sorszámú pályamű

A telepítési javaslat figyelmen kívül hagyja a terület morfológiai adottságait, ez a raszteres elrendezésben és tó-telepítésben is jelentkezik. A ravatalozó szoborszerű építészeti formálása kényszeres funkcionális megoldásokat eredményezett.

A koncepció és a nyomvonalvezetés nem illeszkedik a terepviszonyokhoz. A csapadékvizek felhasználása jó gondolat, de egy tó kialakítása a jelölt terepen erősen megkérdőjelezhető. Az

I. ütem kazettás kialakítása monoton, a vízarchitektúra alkalmazása költségigényes és fenntartási problémákat is előrevetít. A szóróparcella ezen megoldása kegyeleti szempontból kérdéses. A meditációs kert szép kialakítású.

6. bírálati sorszámú pályamű

Beépítési javaslata mechanikus és merev. A bejárat és a ravatalozó közötti kapcsolat erőltetett. A ravatalozó épület térbeli szervezése nem előnyös, kialakítása túlméretezett. A kőfalakkal határolt zöldtetős (részben lemeztetős) tömegek ipartelep szerű hangulatot sugallnak

A koncepcióban lerajzolt temetőelrendezés merev vonalvezetésével egyáltalán nem illeszkedik a terepre. Ábrázolási módja kissé elnagyolt, olykor nehezen értelmezhető. A lejtőre merőlegesen vezető sétaút szórt burkolata fenntartási nehézségeket vet fel. Rámpák alkalmazásával megfelel az akadálymentesség követelményének. Részletes növényalkalmazást a terv nem tartalmaz.

7. bírálati sorszámú pályamű

A terep felhasítására alapozó nagyvonalú koncepció.

A koncepció a sírhelyek koncentrált elhelyezésével, másfajta egyelőre csak részlegesen elterjedt temetkezési szokásokat feltételez, amelyek remélhetőleg hagyományt teremtenek. A tervezési feladat mély és gyökeres megfogalmazása erős, koherens építészeti, tájépítészeti eredményt hozott.

Egyéni megoldás a lejtés irányában felhasadó tér, amely sajátos filozófiára alapul. A hegybe bevágott központi rész kegyeleti parkként üzemeltethető. Hagyományos hantós sírhelyek helyett a támfalakban helyezi el a koporsó és urnafülkéket, így az első ütemben szükségszerűen elhelyezendő darabszámot viszonylag nagy területen tudja biztosítani. A terv hátránya, hogy az I. ütemben kialakuló rész önmagában nem adja vissza a koncepció teljességét. A növényalkalmazás szakszerű és változatos, gyepnövényeket és illatos virágokat is betervez. A támfalak egyes szakaszait az oda ültetendő növényekről nevezi el (pl. cickafark domb).

Az egy tömbbe fogott kiszolgáló épület jó válasz a szükséges funkcionális igényekre, egyedül a ravatalozó elhelyezése nem teljesen magától értetődő ebben a koncepcióban. A ravatalozó belső tere kiérlelt. A kettős folyosók megismétlése mechanikusnak tűnik, az oldalfolyosós kialakítás karakteresebb lenne. Az építészeti megfogalmazás visszafogottsága teljesen analóg a környezetalakítási koncepcióval.

8. bírálati sorszámú pályamű

Nagyvárosra méretezett tereptől független geometrikus parcella javaslat, mely figyelmen kívül hagyja a hely szellemét. A visszafogott anyaghasználat és tömegformálás kisebb bizonytalanságokkal társulva nem aknázza ki a benne rejlő lehetőségeket, a lemez architektúra és pillérváz formailag ellentmond egymásnak.

A bemutatott elrendezés inkább egy alföldi nagyváros hagyományos parcellaelrendezésű temetőjét idézi. A terepadottságokat nem veszi figyelembe. Növényhasználatában hibásan az üdőbb termőhelyet kedvelő platánt és vadgesztenyét részesíti előnyben.

9. bírálati sorszámú pályamű

A temetőt, mint témát filozófiai alapon sokoldalúan dolgozza fel.

A nagyvonalú területi egységekbe szervezett telepítési javaslat szép gondolat, de ezen a talajon irreálisan nagyméretű erdőtelepítést feltételez. Az erdő és mező határátmenetének térbeli megfogalmazása nagyléptékű tájépítészeti gondolat. Az ebből (a téves) alapfelvetésből levezetett beépítési struktúra minden elemében következetes és arányos. A terepadottságokhoz igazodóan helyezi el a funkciókat, azonban növényalkalmazásában a nagy erdősített felületek alkalmazását egy ilyen száraz gyepes, sekély termőrétegű talajon hibásnak tartjuk. A sírparcellák funkcionális kialakítását sematikusan ábrázolja, kertépítészeti formavilága egyhangú. A temetőben főközlekedési utak magas kandeláberekkel történő megvilágítása túlzott mértékű.

Az épületek építészeti megfogalmazása kifejezetten érzékeny. Az épületnél jól elválasztja a különböző funkciókat, izgalmas tereket alakít ki. A tömegformálás is elegáns és visszafogott. Nagyon érdekes, hogy míg az épületek szögletes vonalvezetésűek, a ravatalozó terében szép lágy ívű falakat használ, melyek a „lélek megnyugtatását” jól szolgálják, és elegáns teret adnak. A ravatalozóra a bejárattól jól rá lehet látni, egyértelműen vezetnek hozzá a gyalogutak és szinte „bevezetik” az érkezőt a ravatalozó terébe.

10. bírálati sorszámú pályamű

A terepadottságtól többé-kevésbé független rajzolatot helyez a terepre. Emiatt a tájba illesztés idegennek hat. A fő feltáró gerincút jól tagolja a tervezési területet, de az 1. ütemben kialakított és leghangsúlyosabb része alultervezett. A kiszolgáló és ravatalozó épületegyüttes kissé túlméretezett, építészeti önmagában maradt, a további funkciókkal nem tart kapcsolatot, izoláltan áll. Az igényes, magas színvonalú építészeti kialakítás itt túldimenzionált. Az épület tömegalakítása viszont elegáns és visszafogott, nagyon szép belső tereket alkot, melyeknek előképeit a modern szakrális terek belső kialakításainak korábbi példáiból meríti. Egy épületben oldja meg az össze funkciót, ami nagyon jó. Az épület előtt pedig szép gyülekező teret biztosít. Van kapuja és érkező tere a tervnek ami szintén fontos. Az alaprajzban a különböző funkciók jól elválnak. A kertészet és az építészet más minőséget képvisel, s nincs összedolgozva.

A terepadottságait kihasználva teraszos megoldást javasol a II. és a III. ütemben a temetkezés megkönnyítése érdekében. Az I. ütem önállóan megépíthető egységet képez. Növényalkalmazása a helyhez igazodó, szép megoldás a hársfa-ligetben kialakított szóróparcella. Az útvezetés kialakításánál a gépi sírásás igényeit is figyelembe vette, az útburkolatok anyaghasználata azonban túlzóan sokféle.

A kiegészítő ábrákon adott javaslatok (kiültetés, bútorzat, világítótest, hulladékártoló) nem összeillőek.

11. bírálati sorszámú pályamű

Nagyon racionálisan tárja fel a területet, de nem ad hozzá a táji adottságokhoz, csak lefogalmazza. A telepítés alapvetően illeszkedik a rétegvonalas környezeti adottságokhoz, de nem formálja tovább a tájat, a beépítési struktúra alultervezett. A két tervezett épület is kicsit szervesen elhelyezett. A bejárat környéki közlekedő rendszer bizonytalan. A ravatalozó

telepítése bizonytalan, funkcionális kapcsolatai ellentmondásosak. Építészeti formálása a zölddel befuttatott falakkal könnyed.

A műleírás szerint a belső utak rendszerszerű kialakításával a temető átláthatóságát biztosítja és rendezettség érzetét kelti úgy, hogy igazodik a terep adottságaihoz. Az egész területre körbejárást biztosít, kérdéses, hogy ezt a funkciót az I. ütemnél, hogyan oldja meg.

A bejárati tér nagy méretű elszórt betonlapjai inkább felületi játékot mutatnak, mintsem használható járófelületet. A sírmező kiosztása nem zsúfolt, parkszerű. A növényalkalmazás részletezése hiányzik.

Zavaró, illetve értelmezhetetlen az M=1:1000-es helyszínrajzon látható hibás feliratozás.

12. bírálati sorszámú pályamű

A beépítés a terepadottságokhoz alkalmazkodva támfalas, teraszos kialakítást tervez, ami jól illeszkedik és a talajviszonyokat is figyelembe veszi. A kiszolgáló épületeket és a ravatalozót egy épületbe tervezi, mely sok funkcionális problémát hordoz (pl. közös előtér). Építészeti szempontból a posztfunkcionalista formalizmus kevésbé indokolt.

Egységes koncepciója a szintvonalakkal árhuzamosan futó 1m magas támfalak kialakítására épül. A különböző temetkezési módok helyének kijelölésénél figyelembe vették a kedvezőtlen talajviszonyokat. A mechanikusan a támfalak mentén telepített fasorok a tájban túlságosan merev rendszert alkotnak.

13. bírálati sorszámú pályamű

A területre vetített montázsszerű geometrikus rend csak látszólagos, nincs köze a terephez és a konkrét környezethez. A kozmikus égi rendre utaló építészeti megoldások nem kiérlelték. A geometriai utalás-rendszer több építészeti indoklást igényelne. Az üzenetek nem igazán jelennek meg építészeti szinten sem, a használat során nem észlelhetők. A ravatalozó konkrét építészeti formálása idegen.

A napjáráshoz kapcsolódó tájoltási törekvés megakadályozta a terepadottságok figyelembevételét a tervezés során. Ez érzékelhető az utak nyomvonalvezetésében is. Bár az első ütem nagyobb területet vesz igénybe mint a kiírásban javasolt, ezzel éri el, hogy a sírparcellái nem zsúfoltak. Növénytelepítési javaslata korrekt, elsősorban honos fajok telepítését javasolja.

14. bírálati sorszámú pályamű

A következetes, merőleges-geometrikus rendszer racionálisan tárja fel a területet, de minimálisan sem alkalmazkodik a terepadottságokhoz. Építészeti épületei jól illeszkednek a kiválasztott beépítési struktúrába. A ravatalozó és a kiszolgáló épület nem ugyanazt az építészeti színvonalat hordozza, pedig összeépített. A tengelyszimmetrikus funkcionalizmus nagyvárosi temetőhangulatot idéz, nincs benne intimitás. A terv építészeti színvonala kiemelkedő.

A temető koncepciója figyelmen kívül hagyja a terepadottságokat. A hegy felé tartó merev fasorok tájképileg zavaró hatásúak. Az I. ütem zsúfolt, merev elrendezése katonai temető jelleget sugall. Anyaghasználatában a dunabogdányi bazalt burkolat alkalmazása jó megoldás. A díszsír helyek védőfásításon belüli elhelyezése kérdéses. Az ajánlott bútorok összehangolt

formavilága elegáns. A fafajok kiválasztása nem minden esetben illeszkedik a termőhelyi adottságokhoz (pl. vadgesztenye, platán).

15. bírálati sorszámú pályamű

A javaslat a terepadottságokból és a tájból vezeti le a beépítési megoldást és az épületet is.

A kiérlelt építészeti elgondolás eredménye a támfalas rendszerhez alkalmazkodó telepítés és az időtálló, formailag korszerű építészeti megfogalmazás.

Maga a teraszos táj és a mellette lévő nyílt mező harmóniáját a két kiemelt építészeti motívum, a ravatalozó és a belső tengely végén álló kápolna hangsúlyozza. A terület-felhasználási javaslat nagy értéke a hegytetőig végigfutó összefüggő nyílt gyepes mező, amely a későbbi ütemek elkészültéig is az előfásításokkal együtt jó használhatóságot biztosít. A szintvonalak mentén tervezett változatos vonalvezetésű támfalak mögötti feltöltés lehetővé teszi a kézi sírásást. Az önmagában is egységet képező I. ütem kertépítészeti kialakítása összhangban van a teljes koncepció vonalvezetésével. Jó megoldásnak tartjuk a talajba süllyesztett fényforrások elhelyezését, amely kihangsúlyozza a növények díszítőértékét. Betelepítésre honos növényeket ajánl, azonban konkrét fajokat nem nevesít. A vadrózsa használata illeszkedik a természetközeli kialakításhoz, különös tekintettel későbbi ütemek átmeneti hasznosítására.

A bejárati épület a kerítésfalhoz ragasztva – szinte mellékesen -, a kiszolgáló épület a támfal mellé, föld alá süllyesztve van elhelyezve. A két épületet -ravatalozót és kiszolgáló épületet- messze helyezi el egymástól, mely működésbeli gondokat vethet fel, de alapvetően mégis jól illeszkedik a koncepcióba. Az egész temető fogadótere arányos és jó léptékű, de a ravatalozó épület kicsit túlfomált. Tagadhatatlan viszont egyedi belső hangulata, mely szűkülő-eltűnő terével az elmúlás allegóriájaként is értelmezhető.

16. bírálati sorszámú pályamű

Szabályos elrendezésű geometrikus formavilágú koncepció, amely a terepadottságokhoz nem igazodik. A magas színvonalon kidolgozott terv az első ütem súlypontjába helyezi a ravatalozót, ami ellentmondásos funkcionális, építészeti és működtetési szempontból is. Klasszikus funkcionalista megoldás. A növény- és kőfalakkal határolt épületek elegáns és tiszta térbeli megoldások, de hatásukban léptéktévesztő, inkább egy nagyváros, mintsem egy kisváros temetői hangulatát idézi.

A szóróparcellában a köfelületen lassan mozgó víz újszerű megoldást nyújt. A növényalkalmazással nagyon részletesen foglalkozik, azonban az I. ütemben a nyírott sövények arányát fenntartási szempontból túlzottnak tartjuk (pl. nyírott gyertyánsövény ülőpaddal). A kutak kialakítása érdekes, azonban fenntartási szempontból alkalmazásuk megkérdőjelezhető (a kövek között felgyülemelő hulladék nehezen eltávolítható.)

17. bírálati sorszámú pályamű

A morfológiai vizsgálata jó indítást sejtet, de a konkrét beépítési javaslata merev, nem aknázza ki az alapkonceptióban felvillantott lehetőségeket.

A ravatalozó telepítés funkcionálisan megfelelő és jól kapcsolódik a fogadó térhez. Kicsi azonban a ravatalozó előtti burkolt szabad tér mérete. A ravatalozónak nincs környezete, építészeti értelemben nem szervezi a környezetet.

A táj adottságainak négyzethálós rendszerbe történő szervezése túl mechanikus megoldást eredményez, amely ellentétben áll a védősávban alkalmazott oldott útvezetéssel és növénytelepítéssel. A távlati képen jelölt markáns örökzöld csoportok nem az alaprajzon jelölt kiültetésnek megfelelőek. A megkülönböztető fasorok segítik ugyan a parcellák közötti eligazodást, tájékozódást, azonban tájképileg túl mereven hatnak.

18. bírálati sorszámú pályamű

Szép felvezető gondolat a Duna partjáról - a víz, mint az élet forrásától – induló út jel, mely a városon végighaladva elvezet a szentendrei katolikus és szerb Kálváriát is érintve a temetőbe. Hasonló spirituális érzékenység jellemzi az egész tervet, melyet szabadkézi feldolgozás módja erősít.

A terület strukturálása kissé mechanikus. A terephez is alkalmazkodó organikus út vezetések közé hagyományos, szokványos parcellakiosztás társul.

A világ egységét kifejező építészeti megoldás több funkcionális és építészeti kérdést is felvet. Az összes funkciót egy központi épületbe helyezi. Az alaprajz izgalmas tömeget sejtet. Legalábbis a centrális kialakítású terek alapján egy ősi temetkezési mód tömegére, egy kunhalomszerű, zöldtetős dombszerű épületre számítanánk, amely jól illeszkedne a természeti tájba, azonban a tervezett tömeg egészen más. A középpontba helyezett ravatalozó túlságosan szűk, zárt, beszorult tér, ugyanakkor a körkikkelyekbe helyezett funkciók nehezen illeszthetők (egyidejűség esetén zsúfoltságot okoznak). A jurtaszerű központi épület konkrét anyaghasználatában (ponyva, üvegfelülvilágító, fémtető, vakolt felület, ablakok-ajtók) ellentmondásban vannak egymással. A környező feltöltésbe telepített kolumbárium falak szellemes megoldása egyedi.

A temető koncepciója és a fásoros utak vonalvezetése a terephez igazodó. A parcellák belső területére javasolt ligetes erdő ide nem illő túlzott fásítást kíván. Az I. ütem megépítésekor a teljes területre kidolgozott filozófiai alap nem érvényesül. A ravatalozó körüli oldott vonalvezetésű kolumbárium falak racionális helykihasználást eredményeznek.

19. bírálati sorszámú pályamű

A geometriailag tömegszerűen megformált sírparcella szeletek monumentális birodalmi jelleget kölcsönöznek, éppúgy mint az épületek. A főbejáráthoz helyezett hulladéktároló alapvető tévedés (ez egyben a temető kiindulási pontja).

Az archaikus szent templomkerteket idéző monumentális beépítés egyes építészeti elemei kidolgozottságuk ellenére nem meggyőzőek s félelmet keltenek.

A teljes terület hasznosítási koncepcióterve hiányzik. Az I. ütem merev elrendezésű. A szintkülönbségek áthidalását alacsony terméskő burkolatú támfalakkal oldja meg. Növényalkalmazása a táji adottságokhoz illeszkedik, azonban a nyírott cserjesáv fenntartását költségesnek tartjuk.

20. bírálati sorszámú pályamű

A beépítési javaslat egy élő mezőgazdasági táj képzetét kelti, ami félrevezető. A tengelyes, az organikus és a raszteres struktúrák önkényesen keverednek. Hibás a keresztirányú feltárás. Az építészeti megfogalmazás adós marad a vidéki építészet toposzainak újragondolásával.

A hagyományos temetőhasználat mellett különböző hasznosítási formákat is beépít a koncepcióba (pl. halotti tor megrendezése, koncert, temetőtörténeti kiállítás). A kertépítészeti formai megoldások túlzott sokfélesége zavaró. Az utak nyomvonalvezetése esetleges. Növényalkalmazása korrekt.

21. bírálati sorszámú pályamű

A terv erőteljes és karakteres.

A terv maximálisan figyelembe veszi és tiszteletben tartja a szűkebb és tágabb környezete morfológiai adottságait, és minimális eszközöket használ a szükséges építészeti beavatkozáshoz. Tulajdonképpen egy természeti környezetet hoz létre, egy Magyarországon még merőben szokatlan módon, mely hársfa véderdő gyűrűn belüli gyümölcsfa ligetes temetkezési hely, egy a természetes állapothoz közeli ligetes, teraszos park. A temetőparkot egyetlen egynemű gesztussal, egy kerítés-épülettel fogja meg a délkeleti sarkon. Az épület inkább jelzesszerű, kőszerű építészeti megoldásokat tartalmaz, és ezzel is erősíti a természetesség érzését.

A terület kialakításánál csak a legszükségesebb módosításokat alkalmazza. A területet feltáró utat egy érzékeny vonalvezetésű, a terepviszonyokhoz és az elhelyezett épületekhez igazodó tört vonalra szervezi. Erről a főútról a szintvonalakra illesztett mellékutakat nyit. A fás, ligetes környezetben látszólag szabálytalanul elhelyezett sírok újszerű, a hagyományostól eltérő temetői hangulatot sugallnak. A terület jelenlegi növénytakarója ezt az elképzelést ugyan nem támasztja alá, így a koncepció megvalósítását jelentős fásításnak, növénytelepítésnek kell megelőznie. (A kertépítészeti kialakítás ábrázolása nehezen olvasható.) A koncepcióhoz jól illeszkednek a fejfászerűen kialakított urna oszlopok is, valamint a szórómedence kialakítása is.

Az épületegyüttes funkcionálisan tökéletesen megoldott, a bejáratától azonnal látni a ravatalozót, mégis védi a szél felől. Egyedi, természeti képződmény-szerű építményben helyezi el a kívánt funkciókat. Az épület nagyon elegáns, jelképszerű, leginkább sziklatömbre hasonlít, melyből a szükséges helyeken hasít ki tömböket, nyílásokat réseket. A nagyon erőteljes és karakteres épületben még szerkezeti problémákat kell megoldani, illetve tisztázni. A kapubejáratnál helyezi el a vendégforgalmi funkciókat, markáns kaput képezve a megérkezéshez. Ez a bejárat építmény aztán fokozatosan összeszűkül, alacsonyabbá válik, kerítéssé alakul át, majd újra megnövekszik és befogadja a ravatalozó és az azt kiszolgáló funkciók tereit. Ez az egyedi tömegalakítás egy tömegben oldja meg az össze funkciót úgy, hogy az aktuális építészeti divatirányzatoktól mentes, időtlen építészetet hoz létre, és a temető hangulatához méltó, az elmélyülést elősegítő tereket alkot. Ki kell emelni a ravatalozó üvegfalal körülvett „belső terével” kapcsolatos gondolatát. (Az élő fák és az elrozsdásodott pillérek, mint az elmúlás vizuális megfogalmazása.) Nagyon izgalmas megoldást kínál a ravatalozó mellett a harangok elhelyezésére. A zárt térben zengő harangok valóban túlvilági hangok megidézését sejtetik.

A terv minden részében megvalósításra vár.

7. A pályaművek rangsorolása

A pályaművek megismerése és a részletes bírálatok elkészítése után a Bíráló Bizottság egyhangú szavazással a benyújtott pályaművek közül az alábbiakat részesítette díjazásban illetve megvételben:

<i>Rangsor</i>	<i>A pályamű bontáskori, bírálati sorszáma</i>	<i>Díj összege</i>
<i>I. díjban részesül</i>	21. bírálati sorszámu pályamű	bruttó 1.500.000.- Ft
rangsorolás nélkül megvételben	2. bírálati sorszámu pályaművek	bruttó 500.000.-Ft
rangsorolás nélkül megvételben	4. bírálati sorszámu pályaművek	bruttó 500.000.-Ft
rangsorolás nélkül megvételben	7. bírálati sorszámu pályaművek	bruttó 500.000.-Ft
rangsorolás nélkül megvételben	9. bírálati sorszámu pályaművek	bruttó 500.000.-Ft
rangsorolás nélkül megvételben	15. bírálati sorszámu pályaművek	bruttó 500.000.-Ft
<i>Összesen</i>		bruttó 4.000.000 .-Ft

8. A díjazott és megvétel nyert pályaművek szerzői

A Bíráló Bizottság a díjazásról történt döntését követően felbontotta a díjazásban és megvételben részesült pályaművek szerzőinek nevét tartalmazó, addig zárt borítékokat és megállapította a következőket.

Az I. díjban részesült 21. bírálati sorszámu pályamű szerzői:

Kendik Géza építész, É1-011246/12
Preszter Márta tájépítész, K2-01-5178/04
Maza Orsolya építész
Papp Zoltán Tibor építész
Varga Rita építész
Vilics Árpád építész
(A4 Stúdió)

A rangsorolás nélkül megvételben részesült 2. bírálati sorszámu pályamű szerzői:

Építész Kaláka Kft.
Kalo Emese építész, É1-13-0682/06
Dénes György építész, É1-13-1116/06
Gacsályi Zsolt építész
Jakab Veronika építész
Bán Karolin kertépítész, K1-01-5008/06
Dudics Krisztián építész
Szabó Eszter építész
Igar Péter építész

A rangsorolás nélkül megvételben részesült 4. bírálati sorszámú pályamű szerzői:

Archiko Kft.
Kovács Péter É1-09-0117/06
Sándor János kert-táj, K1-09-0253/05
Ferenczi Ottó építész
Kazamér György építész
Csala Tibor építész
Sándor Tamás kert-táj
Liziczai Sándor kert-táj

A rangsorolás nélkül megvételben részesült 7. bírálati sorszámú pályamű szerzői:

KÖZTI Zrt.
Skardelli György É1-01-0108/05
Gyüre Borbála táj és kert, K2-01-5234/13
Borbély András építész
Csízy László építész
Petri Dávid építész

A rangsorolás nélkül megvételben részesült 9. bírálati sorszámú pályamű szerzői:

UILandscape Architects Kft
Hlatky Katalin tájépítész K1-045038
Kádár Bálint építész, É2-01-4791/06
Szemerey Samu építész, É2-01-4910/12
Lukács Katalin tájépítész, K2-01-5208/05
Kovács Árpád tájépítész
Tihanyi Dominika tájépítész
Thurnay Dorka tájépítész

A rangsorolás nélkül megvételben részesült 15. bírálati sorszámú pályamű szerzői:

Lévai Tamás építész, É1-01-4285/05
Harnos László építész
Kuhn András tájépítész

9. Továbbtervezésre történő ajánlás, a tervpályázat hasznosítására történő javaslattétel

A tervpályázati eljárást lebonyolító Bíráló Bizottság javasolja Szentendre Város Önkormányzat Képviselő-testületének, mint a pályázat kiírójának, hogy az első díjban részesített 21. bírálati sorszámú pályamű szerzőit hirdesse a tervpályázat nyertesének és bízta meg a továbbtervezés feladatával a Kbt.-ben foglaltak szerint.

Amennyiben az I. díjas pályamű szerzőivel nem jön létre a továbbtervezésre vonatkozó tervezői szerződés, úgy a megvétel nyert pályaművek szerzőinek valamelyikével kössön szerződést a kiíró a Kbt.-ben foglalt szabályok alkalmazásával.

Szentendre, 2008. 02.25.

A Bíráló Bizottság:

.....
Dr. Dietz Ferenc elnök
polgármester
Szentendre Város Önkormányzata

.....
Baloghné dr.Ormos Ilona társelnök
okl. kert és tájépítész
Budapesti Corvinus Egyetem

.....
Puhl Antal építész
Magyar Építész Kamara

.....
Golda János
építész

.....
Borosházi Tamás
építész

.....
Pádárné Török Éva
táj- és kertépítész

.....
Hidegkuti Gergely közlekedésmérnök
Városüzemeltetési, Környezet- és
Műemlékvédelmi Bizottság elnöke

.....
Magyar Judit közgazdász
Pénzügyi és Ellenőrző Bizottság
elnöke

.....
A.Petényi Zsuzsanna szakmai titkár
főépítész
Szentendre Polgármesteri Hivatal